

Soupis rukopisů bývalého Františkova muzea v Brně

GA ČR 404/08/0112

řešitel: Mgr. Stanislav Petr

Anotace

Sbírka rukopisů bývalého *Františkova muzea* v Brně, fondu G 11, náleží mezi tři základní rukopisné sbírky (fondy G 10, G 11, G 12) uložené v Moravském zemském archivu v Brně. Počátky sbírky lze hledat již na přelomu 18. a 19. století v *Moravské hospodářské společnosti* (K. k. mährisch-schlesische Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, Natur- und Landeskunde). K hlavnímu rozkvětu rukopisné sbírky však dochází až po vzniku *Františkova muzea* v roce 1818, tehdy a následně v celém průběhu 19. století získalo muzeum rukopisy především z darů a pozůstalostí předních moravských učenců, historiků a sběratelů mnohdy i z řad moravské šlechty. Mezi dárce patřili topograf František Josef Schwoy, profesor češtiny na vídeňské univerzitě Josef Valentin Zlobický, hrabě Bedřich Sylva-Tarouca, v jehož pozůstalosti bylo i 350 rukopisů největšího moravského sběratele z přelomu 18. a 19. století Jana Petra Cerroniho. Poslední velkou akvizicí byla v 90. letech 19. století sbírka rukopisů brněnského starosty, rytíře Christiana d'Elverta. Nemalou zásluhu o rozkvět rukopisné sbírky a knihovny Františkova muzea měli jeho kustodi Albín Heinrich, Mořic Trapp a poslední knihovník a autor prvního katalogu rukopisů Vilém Schram. V době pozemštění muzea v roce 1900, kdy byla sbírka předána do Moravského zemského archivu, měla 987 rukopisů, k nimž do současnosti přibýly pouze dva další. Sbírka rukopisů bývalého Františkova muzea je typickým příkladem sbírkového fondu vytvořeného sběratelskou činností během 19. století. Převážná většina rukopisů je novověkých ze 17.–19. století, ale ve sbírce nalezneme i 30 rukopisů středověkých a 43 rukopisů raněnovověkých ze 16. století. Mezi středověkými rukopisy vyniká sedm chorálních, liturgických rukopisů pocházejících ze zrušených moravských klášterů. Novověké rukopisy obsahují bohatý pramenný materiál k dějinám a vlastivědě Moravy a Slezska, moravských měst, jednotlivých panství a obcí. Mnoho pramenů poskytuje sbírka rukopisů fondu G 11 i pro církevní dějiny, historii klášterů a církevních řádů, dějiny práva (jak zemského, tak městského), vojenství, ale i hospodářství a v menší míře i přírodních věd. Značný je ve sbírce i počet archivních rukopisů, především diplomatické povahy, které v opisech přinášejí řadu listinného materiálu. Vzhledem k tomu, že převážná většina jejích rukopisů byla dosud odborné veřejnosti málo známá nebo zcela neznámá, lze předpokládat, že její zpřístupnění přispěje k hlubšímu poznání historie Moravy a sousedních zemí.

Výstupy:

Soupis sbírky rukopisů bývalého Františkova muzea – fondu G 11 Moravského zemského archivu v Brně. Irena Zachová, Stanislav Petr ve spolupráci s Annou Kernbach-Smékalovou, Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky, v. v. i., Praha 2010, 768 s. ISBN 978-80-86495-66-8.

Diplomatische Quellen der Kirchenrepräsentanten der Kulmer und Leslauer Diözese in der Handschrift FM 611 des Mährischen Landesarchivs in Brno (Brünn). Doplněný referát z konference „Edycje niemeckojęzycznych i łacińskojęzycznych źródeł historycznych z basenu Morza Bałtyckiego“ pořádané ve dnech 26.–28. května 2011 v Toruni Instytutem Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika v Toruniu.